Náučný chodník Od prameňa Rimavice ku prameňu Ipľa



Kraj:	Banskobystrický kraj
Okres:	Brezno
Geomorfologická jednotka:	Veporské vrchy
Geologická jednotka:	veporské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Lom nad Rimavicou
Východisko:	Lom nad Rimavicou, centrum
Trasa:	Lom nad Rimavicou (1 003 m n. m.) – turistické rázcestie Čierťaž, rázcestie (Č × M) – Čierťaž (1 102 m n. m.) – prameň Ipľa (1 030 m n. m.)
Dĺžka, prevýšenie:	4,9 km, prevýšenie 140 m
Čas prechodu:	2 h
Počet zastávok:	9
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa je mimo intravilánu súbežná s modrou a neskôr červenou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2021

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2022).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Lom nad Rimavicou, Lom nad Rimavicou 13, 976 53 Lom nad Rimavicou, tel. 048 / 6180 002; Región Horehronie, oblastná organizácia cestovného ruchu, Nám. gen. M.R. Štefánika 3, 977 01 Brezno, tel. 0911 633 119

Poznámky: (1) Napriek názvu náučného chodníka – Od prameňa Rimavice ku prameňu Ipľa – jeho trasa pramenisko Rimavice na lúkach asi 400 m na severoseverozápad od ôsmej zastávky chodníka, míňa. (2) Trasa náučného chodníka je sčasti – mimo vrchu Čierťaž – súbežná so značenými cyklotrasami.

Upozornenie: V niektorých mapách znázornený iný blízky školský Náučný chodník k prameňu Ipľa, okružný z obce Látky, čiastočne zhodný so záverom trasy náučného chodníka Od prameňa Rimavice ku prameňu Ipľa, v teréne neexistuje (2023).

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie i vlastivednú vychádzku.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Lom nad Rimavicou. Počtom obyvateľov malá obec severovýchodne od Detvy v strednej časti Veporských vrchov v rámci ich podcelku Sihlianska planina v zvlnenej, lúčno-lesnej rozvodnej oblasti Ipľa a Rimavice. Ide o jednu z najvyššie položených obcí na Slovensku mimo podtatranskej oblasti – intravilán sa rozkladá vo výškach 970 – 1 020 m n. m. Založil ju v katastrálnom území Kokavy nad Rimavicou ako osadu pre drevorubačov a pastierov dobytka gróf Anton Forgáč v roku 1796. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1799. Obyvatelia sa okrem chovu dobytka a práce v lese venovali povozníctvu a pracovali v sklárskej hute, na píle a v papierni. V obci stojí klasicistický rímskokatolícky kostol Panny Márie z roku 1818, kaplnka sv. Anny na mieste pôvodného dreveného kostola z roku 1799, zachované sú početné objekty ľudovej zrubovej architektúry a kováčska vyhňa z roku 1932. Počas Slovenského národného povstania tu bola vojenská nemocnica.

Rimavica. Riečka na strednom Slovensku, významný pravostranný prítok Rimavy, dlhá 31 km. Pramení v južnej časti Veporských vrchov južne od Lomu nad Rimavicou (ktorej intravilánom nepreteká) na lúke pod sedlom na západ od vrchu Čierťaž (1 102 m n. m.) v nadmorskej výške asi 1 020 m n. m. Tečie najprv severovýchodným smerom, pod ústím Múraného potoka, ľavostranného prítoku od Drábska a Sihly, sa stáča k juhovýchodu. Prehlbujúcou sa horskou lesnatou dolinou vchádza do Stolických vrchov, v Kokave nad Rimavicou v neveľkej širšej Kokavskej brázde do nej sprava ústi Kokavka. Na dolnom toku vteká do Revúckej vrchoviny, resp. jej časti Rimavské podolie, kde v mieste ústia Svarínu uložila náplavový kužeľ, a poniže Rimavskej Bane vo výške 252 m n. m. ústi do Rimavy.

Prameň Ipľa. Upravený prameň rieky Ipeľ v nadmorskej výške 1 030 m v lese poniže sedla na západ pod vrchom Čierťaž (1 102 m n. m.) v strednej časti Veporských vrchov severne od obce Látky (resp. južne od Lomu nad Rimavicou). Ďalšie info v hesle **Ipeľ >** Náučný chodník Ipeľ.

Pamätník obetiam leteckého nešťastia príslušníkov ČSĽA. Pamätník južne od Lomu nad Rimavicou na lúke pri vstupe do lesa v sedlovej oblasti na západ pod vrchom Čierťaž (povyše prameňa Ipľa) vo Veporských vrchoch vybudovaný v roku 2011 na pamiatku obetí leteckého nešťastia z 3. júla 1956. V silnej búrke sa tu zrútilo vojenské lietadlo D-47B, letiace z letiska Praha-Kbely do Prešova, pričom zahynuli všetky osoby na palube – 21 dôstojníkov Československej ľudovej armády. Pamätník tvorí žulový pomník s tabuľou s menoslovom obetí, kríž zo smrekového dreva, v polkruhu umiestnené menovky obetí (symbolický cintorín) a informačný panel.

Prírodná rezervácia Vrchslatina. Členité chránené územie západne od Sihly v strednej časti Veporských vrchov vyhlásené v roku 1993 pozdĺž dolného toku potoka Slatina (ústiaceho do Kamenistého potoka) a jeho prítokov na ochranu pomerne zachovalých zamokrených až rašelinných biocenóz, na ktoré sa viaže výskyt zvláštneho ekotypu smreka, schopného v mrazovej polohe sa trvalo reprodukovať. V území sú podmienky pre pomalý rast porastov s tvorbou rezonančného dreva. Rezervácia je zároveň rovnomenným územím európskeho významu a súčasťou rozsiahleho chráneného vtáčieho územia Poľana (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Chránený areál Meandre Kamenistého potoka. Úzke pretiahnuté chránené územie severozápadne od Sihly v strednej časti Veporských vrchov vyhlásené v roku 1993 na dne horskej doliny Kamenistého potoka, pravostranného prítoku Čierneho Hrona, na ochranu jeho 3 km dlhého úseku medzi obcou Sihla a horárňou Klementka s výnimočnou prirodzenou dynamikou meandrov. Areál je súčasťou rozsiahleho chráneného vtáčieho územia Poľana (súčasť sústavy Natura 2000).

Národná prírodná rezervácia Dobročský prales > pozri heslo v Náučnom chodníku Naša banská minulosť

Veporské vrchy. Horský geomorfologický celok na strednom Slovensku – najzápadnejšia časť Slovenského rudohoria – s trojuholníkovým pôdorysom približne medzi Medzibrodom, Hriňovou, Mýtnou, Tisovcom a Pohorelou susediaci na západe so Zvolenskou kotlinou a Poľanou, na juhovýchode so Stolickými vrchmi a Spišsko-gemerským krasom, resp. jeho podcelkom Muránskou planinou a na severe Horehronským podolím. V podstatnej časti ich geologickú stavbu tvoria kryštalické horniny, najmä paleozoické granity a granodiority, v severozápadnej časti sa vyskytujú i mezozoické vápence, dolomity a kremence, ako ostrovy sú zachované zvyšky neogénnych vulkanických pokrovov, najmä z andezitov a vulkanických brekcií (Hájna hora). Pohorie s prevažne hornatinovým reliéfom s hlbokými dolinami a výskytom starých zarovnaných povrchov je pomenované po výraznom stolovom vrchu Klenovský Vepor (1 338 m n. m.), ktorý predstavuje zvyšok andezitového lávového prúdu. Najvyšším vrchom je granitoidmi budovaná Fabova hoľa (1 439 m n. m.) vo východnej časti pohoria severne od Tisovca. Vodné toky prameniace v pohorí patria povodiam Hrona, Ipľa a Rimavy. Pohorie je zväčša porastené prevažne bukovými a smrekovými lesmi s výnimkou plochejších častí s rozptýleným osídlením v južnej časti (Hriňová, Detvianska Huta, Sihla, Lom nad Rimavicou) či na severe v doline stredného toku Čierneho Hrona (Čierny Balog) a Osrblianky, kde sa vyskytujú rozsiahle lúky a pasienky.

Názvy informačných panelov (príp. vybavenosť zastávky)

1. Mapa náučného chodníka
2. Prameň Rimavice
3. Technická pamiatka kováčska vyhňa a ostatné remeslá v dedine
4. Studňa s filmovou históriou
5. Potulky v okolí Lomu nad Rimavicou / tipy na výlety (edukatívny prístrešok)
6. Cykloturistická mapa s potulkami v okolí Lomu nad Rimavicou

7. Výhľad, na ktorý sa nezabúda (lavička zaľúbených s panoramatickým výhľadom)
8. Pamätník leteckého nešťastia s vlastnou informačnou tabuľou (lavička pre ubolené nohy)
9. Prameň Ipľa

Informačné panely v teréne nie sú číslované.























